

A puszták öröksége

Útvonaljellemezők:

! sík terep (aszfalt 80% földút-gát 20%) teljes bejárása száraz időben javasolt

! nehézségi fok: ■ ■ ■ ■ ■

Útvonal, látnivalók:

I. 12 km | II. 17 km | III. 26 km
 1 óra | 1,5 óra | 2-3 óra

I. Békéscsaba – bányatavak földúton (vagy műúton) – Szabadkígyós; II. Gyula – Szabadkígyós; III. Gyula – Tanyamúzeum – Kétegyháza – Szabadkígyós

5 km | 2 óra ■ ■ ■ ■ ■

Szabadkígyós – Nagyerdő – Kígyósi-puszta – Szabadkígyós

- (1) Körösök Völgye Látogatóközpont; (2) Téglagyári bányatavak; (3) Szabadkígyósi Wenckheim kastély és kastélypark; (4) Kígyósi-puszta – Nagyerdei tanösvény; (5) Gyulai vár; (6) Tanyamúzeum; (7) Román Tájház; (8) Kunhalmok

A Szabadkígyós, Kétegyháza és Gyula között elterülő Kígyósi-puszták kiemelkedő tájértékűek. Itt található többek között a Dél-Alföld legszebb kastélya, Békés megye legjelentősebb pusztai területei, valamint az „Alföld őrszemeinek” a kunhalmoknak (kurgánok) egyedülállóan gazdag rendszere. Békéscsabáról és Gyuláról kerékpárral több útvonalon is elindulhatunk a Körösök völgyének legdélebbi területeinek felfedezésére, ahol két kiemelt célterület ajánlott: a Gyula és Kétegyháza között található tanyamúzeum és lovasiskola, illetve Szabadkígyós, ahol az egykor legpompásabb

Kurgán a pusztában

Wenckheim uradalom látnivalói, valamint a híres Kígyósi-puszta természeti és kultúrtörténeti értékei kínálnak gazdag túraélményeket.

Ajánló

~ Szabadkígyós község, e csöndes, barátságos, 2800 lélekszámú település és környéke, egyedülálló módon ötvözi az élményeket. A hajdan kiterjedt Wenckheim uradalom ókígyósi majorsága számos emléket őriz a grófi időkben. A Wenckheim Frigyes által 1875-1879 között, Ybl Miklós tervei alapján építtetett lenyűgöző, német neoreneszánsz stílusú kastély a Dél-Alföld legpompásabb épületegyüttese. A kastélyt körüllelő angol tájképi kert ma is egyedülálló: jelenleg is 180 fajta cserje és fa található itt, köztük matuzsálemi korú tölgyek, platánok, vadgesztenyék, vérbükkök, mocsárciprusok, tiszafák, páfrányfenyők. Szintén a grófok nyomait őrzi a település szélén lévő, hangulatos kis dombon emelt Szabadkígyósi Római Katolikus Kápolna, a Wenckheim-kripta és -emlékpark, valamint a magtár épülete is.

~ A település határában lévő Kígyósi-puszta ősgyepmaradványainak egyedülálló növény- és állatvilága kimagasló természeti érték. A település melletti Nagyerdő 5 km hosszú tanösvénye, remek gyalogos túraélményt kínál, de beljebb is merészkedhetünk a pusztában, hogy felfedezzük a kurgánoknak, ezeknek az ősi, rézkori temetkezési helyeknek egyedülálló rendszerét.

~ A Gyula és Kétegyháza között lévő Tanyamúzeum a 20. század fordulóján és első felében élő parasztok életét és termelési kultúráját mutatja be. Különlegessége, hogy a gyulai parasztok önkéntes adományaiból jött létre és több mint három évtizede gyűjti e néprajzi emlékeket. A Tanyamúzeumnál ezen kívül pusztakocsikázás, a hagyományos paraszti udvar állataival való ismerkedés, valamint számos program vár mindenkit az év folyamán.

Szabadkígyósi szürkemarhák

Virágban a pusztá

Tudta?

~ A kurgánok, két nagy hullámban, a késő rézkor (Kr.e. 3000-2600) és a Kr.u. 2-4. sz. időszakban készültek. Számuk csak Békés megyében több száz. A néphittel ellentétben ezek nem kincsek rejtenek, hanem kevésbé kiemelkedő gazdagságú temetkezési helyek. Másodlagosan szívesen használták ezeket köztemetőknak, gyakorta emeltek templomot rájuk, valamint megfigyelésre, vészjelzésre, határterületek jelölésére szolgálták. E halmok, mindezen túl számos, jégkorszakból „itt maradt” növényfajnak egyedüli élőhelyei is.

~ A szabadkígyósi Wenckheim kastély építésénél a grófnő, Wenckheim Krisztina kérése az volt, hogy az épületnek annyi ablaka legyen, ahány nap van az évben, annyi ajtaja, ahány hét van az évben és annyi főbejárata, ahány évszak ölel fel egy évet. A negyven méter magas tornyú kastély mellett üvegházak álltak, a környező kertészetekből „lőré” vasúton szállították be az ételismert az épület alatti pincékbe. A földszinten faborítású ebédlő, kis- és nagyszalon, könyvtár, dohányzószoba, az emeleten szobák, lakosztályok voltak találhatóak. A függőfolyosóval összekapcsolt melléképületben kapott helyet a konyha, annak emeletén a cselédek, szolgálók szobái. A parkot az eredeti erdős növénytarulásból alakították ki, valamint Borossebestől a francia rivieráig számtalan helyről, földaldban szállított különleges növénygyedeket is betelepítettek. A parknak romantikus hangulatot ad a kis hidakkal ivelt kerti tó és a partján égbetörő gyönyörű mocsárciprus facsoport.

~ A 4779 hektár kiterjedésű Kígyósi-puszták tájegysége a Körös-Maros Nemzeti Park részterülete. A közel 100 itt költő madárfaj és a vizes élőhelyek különleges növényei csak részei a pusztát jelentő egységes tájértéknek, melynek az ismét itt legelő szürkemarhák ugyanúgy ősi elemei.

Öreg platán a kastélyparkban

A Szabadkígyósi Wenckheim kastély